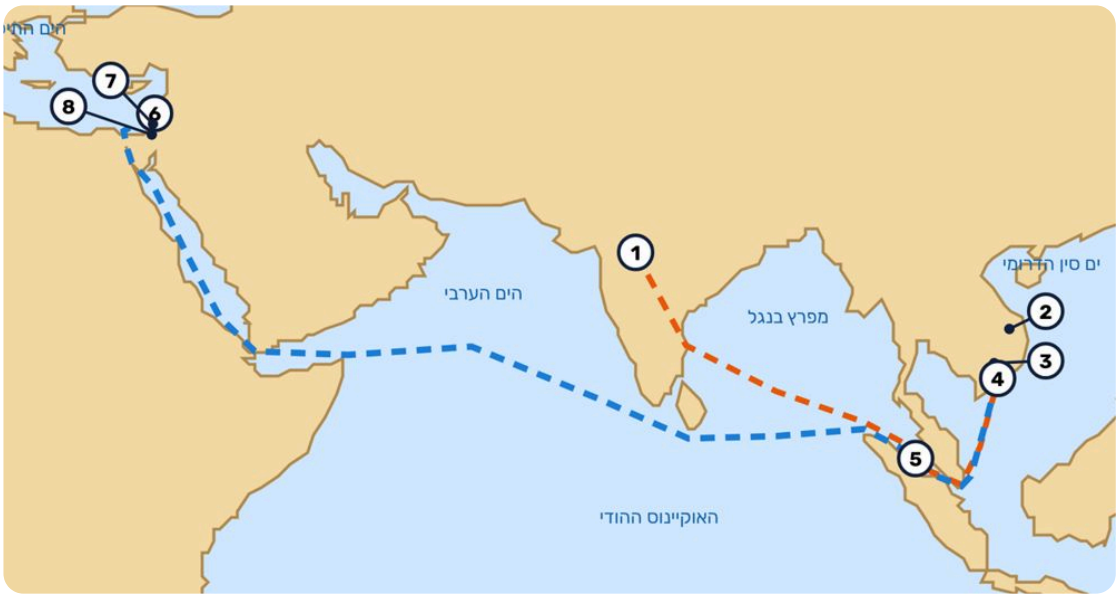
מהדורה למורה – המסלול הגלובלי

חדר בריחה דיגיטלי בגלובליזציה • מפתח תשובות לכל הרמות, מערכי שיעור וכרטיס יציאה

הקוד הסופי בכל הרמות: כפר עולמי. אותיות לפי תחנות: 1-ל, 2-ע, 3-כ, 4-י, 5-פ, 6-ו, 7-ר, 8-מ.

מטרות וקישור לתוכנית

- להבין מהי גלובליזציה ומדוע העולם נקרא "כפר עולמי".
- לזהות את חוליות שרשרת האספקה של מוצר יומיומי ולמקם אותן במפה.
- להכיר מושגים: תאגיד רב-לאומי, מיקור חוץ, יתרון יחסי, סחר בין-לאומי, מכולה, נמל, הובלה ימית ואווירית, אופנה מהירה, טביעת רגל פחמנית, הוגנות בעבודה, תרבות גלובלית ומקומית.
- לקרוא תרשים, לחשב ולנמק; לשקול יתרונות וחסרונות בצורה מאוזנת.

קישור לתוכנית: היחידה "האדם וסביבתו – כפר עולמי" בגאוגרפיה לכיתה ז׳.

תשובות – רמה ז׳

תחנה	התשובה	אות
שדה הכותנה	הודו	ל
המטווייה	2 לפנות בוקר, שעון ישראל	ע
מפעל התפירה	47 ₪	כ
הנמל והמכולה	36,000 חולצות	י
נתיבי השיט	מצר מלאכה	פ
מרכז ההפצה	מנוף פורק את המכולה מהאונייה בנמל חיפה ← בדיקת מכס ושחרור המכולה ← משאית מובילה את המכולה למרכז ההפצה ← החולצות ממוינות במחסן לפי מידה וצבע ← מיקה מזמינה ברשת והחבילה נארזת ← שליח מביא את החבילה עד הדלת	ו
הקנייה	תרבות גלובלית 🌍: שיר פופ שמושמע באותו שבוע ברדיו בכל היבשות; מסעדת המבורגרים עם אותו תפריט בעשרות ערים בעולם; סדרה שצופים בה בו-זמנית במאות מדינות; חולצת טי שנמכרת באותו עיצוב בחנויות בכל העולם | תרבות מקומית 🏠: דוכן הפלאפל הקבוע בשוק השכונתי; רקמה מסורתית שנמכרת רק בשוק של העיר העתיקה; ריקוד עם בחגיגה של היישוב; ירקות טריים משדות העמק בדוכן האיכרים	ר

תחנה	התשובה	אות
♻️ שימוש ומחזור	טביעת רגל פחמנית = כמות גזי החממה שנפלטים בגלל מוצר או פעולה | מחזור = הפיכת חומר ישן לחומר גלם למוצר חדש | יד שנייה = קנייה של בגד שמישהו כבר לבש, כדי להאריך את חייו | אופנה מהירה = בגדים זולים שמתחלפים מהר ונלבשים מעט פעמים | צרכן (שורש צ־ר־ך) = מי שקונה מוצרים ומשתמש בהם | יצרן (שורש י־צ־ר) = מי שמייצר את המוצר	מ
🚪 הדלת	כפר עולמי	–

🔑 תשובות – רמה ה׳

תחנה	התשובה	אות
🌱 שדה הכותנה	הודו	ל
🧵 המטווייה	13 (כתבו את השעה בשעון של 24 שעות)	ע
🪶 מפעל התפירה	חנות ומכירה – 50 ₪	כ
⚓ הנמל והמכולה	10,000 חולצות	י
🌊 נתיבי השיט	תעלת סואץ	פ
📦 מרכז ההפצה	האונייה מגיעה לנמל חיפה 🚢 ← מנוף מוריד את המכולה מהאונייה 🏗️ ← משאית מביאה את המכולה למרכז ההפצה 🚚 ← ממיינים את החולצות לפי מידות וצבעים 📦 ← שליח מביא את החולצה הביתה 🏠	ו
🛍️ הקנייה	אופנה מהירה ⚡: לקנות חולצה חדשה כל שבוע; ללבוש בגד פעם אחת ולזרוק; לקנות 5 חולצות רק כי הן במבצע | אופנה איטית 🐢: לתפור כפתור שנפל; להחליף בגדים עם חברים; לקנות בגד יד שנייה; ללבוש חולצה אהובה הרבה שנים	ר
♻️ שימוש ומחזור	מחזור ♻️ = הופכים חומר ישן לחומר חדש | יד שנייה 🤝 = בגד שמישהו כבר לבש ועכשיו עובר הלאה | טביעת רגל פחמנית 👣 = כמה זיהום נוצר בגלל מוצר | צרכן (צ־ר־ך) 🛒 = מי שקונה ומשתמש במוצרים | סוחר (ס־ח־ר) 💱 = מי שקונה ומוכר סחורה	מ
🚪 הדלת	כפר עולמי	–

תשובות – רמה ח׳–ט׳

תחנה	התשובה	אות
שדה הכותנה	הודו	ל
המטווייה	9 שעה בישראל (בבוקר)	ע
מפעל התפירה	103 ₪	כ
הנמל והמכולה	3 מכולות	י
נתיבי השיט	תעלת סואץ	פ
מרכז ההפצה	מנופים פורקים את המכולה מהאונייה בנמל חיפה ← בדיקת מכס ושחרור המשלוח ← משאית מובילה את המכולה אל מרכז ההפצה ← הקרטונים נסרקים ומסודרים על מדפי המחסן ← בעקבות הזמנה ברשת, עובדת מלקטת את החולצה ואורזת חבילה ← שליח מוסר את החבילה בבית של מיקה	ו
הקנייה	מילת סיבה: ״בגלל ש״ הקולקציות מתחלפות מהר, בגדים נזרקים מוקדם.; ״עקב״ הביקוש העולמי לאותו סגנון, אותה חולצה נמכרת בערים רבות.; ״מאחר ש״ ההובלה הימית זולה, אפשר לייצר רחוק מהצרכנים.; ״הודות ל״ מפעלי הטקסטיל, נוצרו מקומות עבודה רבים. | מילת תוצאה: החולצה זולה מאוד, ״לכן״ קונים עוד ועוד.; המשלוח מהיר ונוח, ״ולפיכך״ קל לקנות בדחף.; הסגנונות הגלובליים מתפשטים, ״כתוצאה מכך״ סגנונות מקומיים נדחקים לשוליים.; הבגדים נלבשים מעט פעמים, ״על כן״ הפסולת גדלה.	ר
שימוש ומחזור	טביעת רגל פחמנית = כל גזי החממה שנפלטים לאורך חיי המוצר | מחזור = הפיכת בגד ישן לסיבים או לחומר למוצר חדש | יד שנייה = קנייה של בגד שמישהו כבר לבש, במקום בגד חדש | תיקון = הארכת חיי הבגד בלי לייצר דבר חדש | צרכנות נבונה = קנייה מתוך צורך, מחשבה והשוואה – לא מתוך דחף | השורש צ־ר־ך = המשותף למילים צרכן וצרכנות	מ
הדלת	כפר עולמי	–

תשובות – רמה עולים

תחנה	התשובה	אות
שדה הכותנה	הודו	ל

תחנה	התשובה	אות
המטווייה	13 שעה בווייטנאם	ע
מפעל התפירה	3 ₪	כ
הנמל והמכולה	500 חולצות	י
נתיבי השיט	מצר מלאכה	פ
מרכז ההפצה	האונייה מגיעה לנמל חיפה ← משאית לוקחת את המכולה למחסן ← עובדת אורזת את החולצה בחבילה ← שליח מביא את החבילה הביתה	ו
הקנייה	צרכנות נבונה: אני קונה רק מה שאני צריכה; אני מתקנת חולצה קרועה; אני לובשת בגד הרבה פעמים | אופנה מהירה: אני קונה חולצה חדשה כל שבוע; אני זורקת בגד אחרי פעם אחת; אני קונה רק כי זה זול	ר
שימוש ומחזור	מחזור = עושים מבגד ישן משהו חדש | יד שנייה = בגד שמישהו כבר לבש | תיקון = תופרים חור קטן בבגד | זיהום = דבר שפוגע באוויר, במים ובאדמה | צרכן = אדם שקונה ומשתמש במוצרים	מ
הדלת	כפר עולמי	–

תשובות – רמה חנ"מ

תחנה	התשובה	אות
שדה הכותנה	הודו	ל
המטווייה	מכותנה	ע
מפעל התפירה	עובדות ועובדים במפעל	כ
הנמל והמכולה	קופסת ברזל גדולה לסחורה	י
נתיבי השיט	תעלת סואץ	פ
מרכז ההפצה	נמל חיפה	ו
הקנייה	לקנות רק מה שצריך	ר
שימוש ומחזור	לתת למישהו או למחזר	מ
הדלת	כפר עולמי	–

מערך שיעור – 45 דקות

דקות	שלב	מה עושים
5–0	פתיחה	בודקים תוויות על בגדים ותיקים; מאיפה הם הגיעו?
8–5	הסבר	חלוקה לצוותים, בחירת רמה, מנעולים ורמזים
33–8	המסע	תחנות 1–8 בצוותים + מילוי הדרכון
38–33	דילמה	הצבעה ונימוק מכל צד
42–38	הדלת	הקוד "כפר עולמי" ותעודה
45–42	כרטיס יציאה	3 שאלות

גרסת 90 דקות

1. בלשי תוויות (10 ד'): מסמנים ארצות ייצור על מפה.
2. חדר הבריחה + דרכון (35 ד').
3. משפט מבוים על הדילמה (15 ד').
4. חקר: שרשרת אספקה של מוצר אחר ב-5 חוליות (15 ד').
5. הבטחה של צרכן/ית נבון/ה ושיתוף מרצון (10 ד').
6. כרטיס יציאה (5 ד').

שאלות לדיון

1. כמה מדינות "נגעו" בחולצה? מה הפתיע אתכם?
2. למה חברות מייצרות רחוק מהמקום שבו מוכרים?
3. מי מרוויח ומי משלם מהגלובליזציה?
4. מה היה קורה אם תעלת סואץ נסגרת לשבוע?
5. הובלה ימית מול אווירית – מחיר, זמן וסביבה.
6. מה גלובלי ומה מקומי בחיים שלכם?

⚠️ לוודא

- כ-2,700 ליטר מים לכותנה של חולצה – הערכה.
- הפרשי שעות בנובמבר: ישראל +2, הודו +5:30, וייטנאם +7, סינגפור +8.
- מרחקים: כ-11,000 ק"מ דרך סואץ, כ-25,000 סביב אפריקה; 3–4 שבועות.
- סואץ 1869, פנמה 1914; מכולות 20/40 רגל ≈ 6/12 מ'.
- "פי עשרות" – הובלה אווירית מול ימית.
- פירוק המחיר ונתוני האריזה והשעות – נתוני דוגמה.

כרטיס יציאה

1. גלובליזציה היא...

2. חוליה בשרשרת האספקה ומקומה במפה:

3. צעד אחד שלי כצרכן/ית גלובלי/ת נבון/ה: